

Vljudno vas vabimo na otvoritev oblikovalske razstave Poljski filmski plakat, ki bo v četrtek, 30. septembra 2004, ob 20. uri.

Razstavo je pripravila revija Emzin.

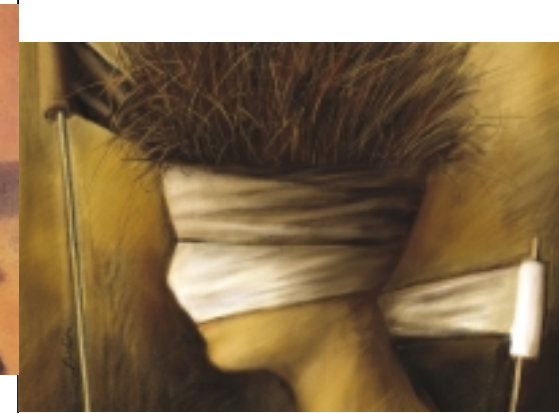
You are cordially invited to attend the design exhibition Polish Film Poster
The exhibition opening will take place on
Thursday, 30 September 2004 at 8 p.m.

The exhibition has been organized by
Emzin – Arts Magazine.

Posebna zahvala za pomoč pri izvedbi razstave:
Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in
Mestna občina Ljubljana.

Special thanks for the realization of the exhibition:
Ministry of Culture of the Republic of Slovenia and
the City of Ljubljana.

Galerija Avla NLB, Trg republike 2, Ljubljana
30. september – 12. november 2004

Poljski filmski plakat

Oblikovalska razstava

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Galerija Avla NLB, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
<http://www.nlb.si/galerija>
koordinacija izvedbe razstav: Miranda Južnič, telefon: (01) 476 50 44

produkcija: revija Emzin, tisk: Tiskarna Hren

Galerija Avla NLB

Krzysztof Dydo

Ustanovitelj in lastnik zbirke poljskih in tujih plakatov je Krzysztof Dydo, rojen leta 1945 v Krakovu. Dydo je zbirko predstavil na številnih razstavah (*Festival plakatov v Krakovu*), uredil kataloge (*Stoletnica poljskega plakata*, Krakov, 1993; *Poljski filmski plakat – Stoletnica poljskega filma*, Krakov, 1996

idr.), knjige (*Mojstri v umetnosti plakatov na Poljskem*, Buffi, 1995; *Plakati*, Bosz, 2001 idr.) in napisal članke o plakatih za različne revije (*Projekt, Design, 2+3D, Profile* idr.). Leta 1985 je v Krakovu odprl Galerijo plakatov (Galeria Plakatu), ki je edina poljska galerija, posvečena izključno plakatom.

Plakat danes

V svetu poljskega plakata se na prvi pogled ni nič spremenilo. Umetniki poljskih plakatov so še vedno dobro izurjeni, polni bistrih in ustvarjalnih idej, s smislom za humor in, kar je najpomembnejše, z izjemnim občutkom za estetiko. Njihovi plakati so osvobajajoči, impresivni in pogosto zelo lepi. Žal pa umetnost plakatov ni več poulična umetnost, saj ne določa "ikonosfere" sodobnega mesta. V današnjem času jo vizualno prekašajo veliki plakati, oglasi na svetlobnih panojih in druge hitre oblike posredovanja informacij, ki obvladujejo mestni vrvež. Umetnost plakatov danes najdemo v tihih prostorih, ki so bolj naklonjeni sanjam in intimnim premišljevanjem. Na ta način izgublja vlogo "poulične umetnosti" in postaja "galerijska umetnost".

Umetnost plakatov je doživela opazen razvoj. V zameno za bolj varčen način izražanja sodobni plakati izgubljajo svojo slikovno kvaliteto, ki jo pogosto povezujemo s slikarstvom. Po mojem mnenju pa je kljub temu največja moč plakatov ravno v slikovitosti. Poljski plakati se jasno razlikujejo od računalniškega in fotografskega oblikovanja.

Naslikani plakati, ki jih na razstavi predstavljajo Mieczysław Górowski, Roman Kalarus in Wiesław Wałkuski, ne bi mogli nastati z računalnikom. Potrebna je ideja, nekaj barve, čopič, papir ali karton. Na razstavah, ki smo jih organizirali na različnih koncih sveta, so me mladi pogosto spraševali, kateri računalniški program je bil uporabljen pri oblikovanju takšnih plakatov, ker bi ga hoteli pri svojem delu uporabljati tudi sami. Žal sem jih moral razočarati. Prav zato sem se odločil, da te umetnike predstavim bolj podrobno. Vsak od njih je ustvaril od tristo do petsto tiskanih plakatov. Razstavljeni umetniki so vodilni na področju grafičnega oblikovanja.

Tudi ostali umetniki, ki se na razstavi predstavljajo le z nekaj deli, so zelo pomembni in zastopajo manjši delež stotine aktivnih oblikovalcev na Poljskem. Naj poudarim, da je Poljska zaradi specifične arhitekture, omejevanja prometa in vse večjega števila poti za pešce prostor, kjer so majhni plakati še vedno priljubljeni in spoštovani.

Na razstavi je nekaj plakatov umetnikov, ki so v zadnjem desetletju zaključili svojo umetniško dejavnost (Jan Lenica, Franciszek Starowieyski), ter tistih, ki so svojo odmevno kariero šele dobro začeli (Krzysztof Białowicz, Wiesław Grzegorzcyk). Mnogi umetniki prihajajo s poljskih akademij: Władysław Pluta in že omenjeni Mieczysław Górowski sta profesorja na Akademiji lepih umetnosti v Krakovu, Roman Kalarus v Katovicah, Waldemar Świerzy in Mieczysław Wasilewski pa v Varšavi. Ostala akademska okolja predstavlja Wiesław Grzegorzcyk. Nasprotno so ostali predstavljeni avtorji izključno svobodni profesionalci, ki niso povezani z nobeno institucijo, agencijo ali sponzorji. Wiesław Wałkuski, Stasys Eidrigevičius, Leszek Wiśniewski in Wiktor Sadowski so namreč izbrali življenje svobodnih umetnikov, da bi ohranili svojo umetniško identiteto.

Vsaka nova razstava je za kustosa izziv. Zavedam se, da ne morem prikazati vsega, kar se dogaja na področju umetnosti plakata na Poljskem – ta potencial je brezmejen. Na nedavnem *Festivalu plakatov v Krakovu* sem samo iz obdobja med letoma 2001 in 2002 predstavil več kot štiristo poljskih plakatov in oblikovanj. Razstava filmskega plakata v Ljubljani je le majhen del tega, kar je bilo ustvarjeno od leta 1990, po "oživitvi" Poljske: plakati poljskih in evropskih filmov, plakati mnogih poljskih in mednarodnih filmskih festivalov, noben plakat pa ni bil ustvarjen za ameriški film.

Moje preference so subjektivne, lahko pa se pohvalim z večletnimi izkušnjami, ki sem jih pridobil s promocijo umetnosti poljskega plakata. Poljski plakati sodijo, skupaj z japonskim, švicarskim, francoskim in nemškim oblikovanjem, v izbrano skupino svetovnih voditeljev na področju grafičnih umetnosti.

Krzysztof Dydo

1.

3.

2.

4.